

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS ŠIAULIŲ APYGARDOS SKYRIUS

SPRENDIMAS

2023 m. sausio 19 d. Nr. 21RE3-7 (AG3-105/25-2022)
Šiauliai

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Šiaulių apygardos skyrius (toliau – Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Giedriaus Jakubėno (posėdžio pirmininkas), Lino Dagio (pranešėjas), ir Svetlanos Sinkevičienės,

Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjo G.Š. (duomenys neskelbtini) skundą dėl įpareigojimų nustatymo atsakovei Pakruojo rajono savivaldybės administracijai.

Komisija

n u s t a t ė:

Pareiškėjas G.Š. (duomenys neskelbtini) (toliau – ir Pareiškėjas) 2022 m. gruodžio 15 d. pateiktu skundu (b. l. 1-2) (toliau – ir skundas) prašo Komisijos įpareigoti Pakruojo rajono savivaldybės administraciją (toliau – ir Atsakovė arba Administracija) jo prašymą dėl atleidimo nuo vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nagrinėti iš naujo.

Skunde Pareiškėjas nurodo, kad 2022 m. lapkričio 21 d. jis gavo pranešimą Nr. S-4408(19.9) ir mokėjimo pranešimą Nr. 00160942, iš kurių matyti, jog yra atleidžiamas tik nuo kintamosios rinkliavos dalies mokėjimo. Pareiškėjas pažymi, kad jis tris metus – iki 2020 metų, Pakruojo rajono savivaldybės sprendimu buvo atleidžiamas nuo rinkliavos, nes nėra privažiavimo kelio, o dabartiniu atveju tik dalinis atleidimas nuo rinkliavos mokėjimo pažeidžia proporcingumo principą, prieštarauja Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 ir 3 punktams, nes, Pareiškėjo įsitikinimu, rinkliava turi būti skaičiuojama už faktinių atliekų kiekį.

Pakruojo rajono savivaldybės administracija (minėta, toliau – ir Atsakovė arba Administracija) atsiliepimu nesutinka su Pareiškėjo skundu, laiko skundą nepagrįstu ir prašo jį atmesti.

Atsakovė atsiliepime (b. l. 11-14) pažymi, kad Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymas (toliau – ir Atlieku tvarkymo įstatymas) nustato – „Komunalinės atliekos – buitinės (buityje susidaranti) atliekos ir kitokios atliekos, kurios savo pobūdžiu ar sudėtimi yra panašios į buitines atliekas“. Vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą apima ne tik komunalinių atliekų surinkimą, bet ir šių atliekų apdorojimą, atliekų tvarkymo veiklos priežiūrą bei atliekų šalinimo vietos priežiūrą po jų uždarymo. Komunalinių atliekų tvarkymo kainodara nustatoma *inter alia* (be kita ko) taikant principą „teršėjas moka“ (Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 30² straipsnio 1 dalis), reiškiantį, kad atliekų tvarkymo išlaidas apmoka atliekų turėtojas.

Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatymo (toliau – ir Rinkliavų įstatymas) 2 straipsnio 3 dalimi vietinė rinkliava apibrėžta kaip savivaldybės tarybos sprendimu nustatyta privaloma įmoka, galiojanti tos savivaldybės teritorijoje. Minėto įstatymo 11 straipsnio 1 dalies 8 punktą suteikia teisę savivaldybės tarybai jos teritorijoje nustatyti vietines rinkliavas už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą. Šio įstatymo 12 straipsnio 1, 2 punktai taip pat nustato, kad savivaldybės taryba savo sprendimu nustato vietinę rinkliavą ir tvirtina vietinės rinkliavos nuostatus.

Pasak Atsakovės, tai reiškia, kad vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą yra įstatymo pagrindu ir savivaldybės tarybos sprendimu nustatyta privaloma įmoka į savivaldybės biudžetą.

Taip pat atsiliepime Administracija atkreipia dėmesį, kad Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – ir LVAT) jurisprudencijoje, aiškinant vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo teisinį reglamentavimą, pažymėta, jog skirtingai nuo Rinkliavų įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje pateikiamos vietinės rinkliavos, kuri *inter alia* (be kita ko) apima privalomas įmokas už vietos savivaldos institucijų, įstaigų, tarnybų ar organizacijų teikiamas Elektroninio dokumento nuorašas paslaugas, apibrėžimo, vietinės rinkliavos įstatymų leideja *expressis verbis* (aiškiais žodžiais; tiesiogiai) nesieja su atitinkamomis paslaugomis. Vietinės rinkliavos objektas iš esmės yra siejamas su atitinkamos teisės vietinės rinkliavos mokėtoju suteikimu, t. y. asmuo, norėdamas įgyti (naudotis) atitinkamą teisę, o ne gauti atitinkamas paslaugas, privalo sumokėti atitinkamą vietinę rinkliavą. Pažymi, kad LVAT 2010 m. kovo 29 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A525-471/2010 išaiškino, jog vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą kaip atliekų turėtojo privaloma įmoka už atliekas, kurios tvarkomos savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemoje. Pastovioji vietinės rinkliavos dedamoji dalis nėra susijusi su realių atliekų susidarymu, ja prisidedama prie atliekų tvarkymo ir šalinimo išlaidų padengimo bei sistemos išlaikymo, negalima atleisti nuo pareigos mokėti pastoviąją vietinės rinkliavos dalį vien dėl to, jog faktiškai atliekų nesukūrė (negalėjo būti sukurtos) (LVAT 2020 m. gruodžio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-1070-602/2020). Tai savo ruožtu leidžia daryti išvadą, kad aptariama vietinė rinkliava ir jos dydis nėra siejama su konkrečios paslaugos suteikimu.

Atsiliepime akcentuojama, kad Pakruojo rajono savivaldybėje vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą (toliau – ir vietinė rinkliava) administruojama vadovaujantis Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2020 m. vasario 27 d. sprendimu Nr. T-47 „Dėl Pakruojo rajono savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodikos ir Pakruojo rajono savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatų patvirtinimo“ patvirtintais Pakruojo rajono savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatais (toliau – ir Nuostatai). Šių Nuostatų 33 punktą nustato, kad „Vietinę rinkliavą privalo mokėti visi savivaldybės teritorijoje esančio nekilnojamo turto objektų savininkai arba jų įgalioti asmenys, arba savivaldybės būstų nuomininkai, objekte registruoti asmenys ar faktiškai veiklą vykdančios juridiniai asmenys“.

Atsakovė nurodo, kad 2022 m. lapkričio 14 d. gavo Pareiškėjo prašymą „Dėl atleidimo nuo vietinės rinkliavos mokesčio“ (reg. Nr. PRP-1794; toliau – ir Prašymas), kuriuo Pareiškėjas prašė atleisti jį nuo vietinės rinkliavos mokesčio už 2022 metus dėl neprivažiuojamo kelio. Pareiškėjo Prašymas buvo nagrinėjamas Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. spalio 20 d. įsakymu Nr. AV-755 „Dėl Pakruojo rajono gyventojų atleidimo nuo vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą komisijos sudarymo“ (pakeitimai 2019 m. gegužės 27 d., Nr. AV-362, 2021 m. rugpjūčio 12 d., Nr. AV-525) sudarytoje komisijoje (toliau – ir Rinkliavos komisija), kuriai pavesta išnagrinėti gyventojų pateiktus prašymus dėl atleidimo nuo vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą, įvertinti paslaugos suteikimo galimybės ir priimti sprendimą dėl atleidimo nuo vietinės rinkliavos. Rinkliavos komisija 2022 m. lapkričio 18 d. posėdyje išnagrinėjo Pareiškėjo Prašymą ir nutarė atleisti Pareiškėją nuo vietinės rinkliavos mokesčio mokėjimo pastoviosios dalies už laikotarpį nuo 2022 m. sausio 1 d. iki 2022 m. gruodžio 31 d., nes gyvena toli nuo privažiuojamojo kelio (mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteinerio priskirto nėra). Atsakovė, be kita ko, atkreipia dėmesį, kad vežėjas UAB „Pakruojo komunalininkas“ mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteinerį galėtų pastatyti Pareiškėjui toje vietoje kurioje būtų galima iki jo sodybos privažiuoti arčiausia, t. y. iki privažiuojamos kelio vietos.

Administracija 2022 m. lapkričio 22 d. Pareiškėjui pateikė atsakymą Nr. S-4408 (19.4) „Dėl atleidimo nuo vietinės rinkliavos“, kuriame pateikė informaciją apie vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą lengvatų skyrimo ir taikymo tvarkos pasikeitimą bei Rinkliavos komisijos priimtą sprendimą, nurodė sprendimo apskundimo tvarką.

Dėl kitų Pareiškėjo skundo argumentų Atsakovė pažymi, kad iki 2020 metų Pareiškėjas buvo atleidžiamas nuo vietinės rinkliavos mokesčio, nes Pakruojo rajono savivaldybės tarybos sprendimu 2017 m. rugsėjo 28 d. Nr. T-272 „Dėl Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą lengvatų skyrimo ir taikymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtiname apraše buvo numatytas vietinės rinkliavos mažinimas 100 procentų, kai fiziniams asmenims, kuriems komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo paslaugos teikimas neįmanomas dėl blogo privažiavimo ir prie kurių gyvenamosios vietos (toli nuo pagrindinio kelio) nėra galimybės pastatyti komunalinių atliekų surinkimo konteinerio. Tačiau Pakruojo rajono savivaldybės taryba 2020 m. lapkričio 26 d. sprendimu Nr. T-323 „Dėl Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2017 m. rugsėjo 28 d. sprendimo Nr. T-272 „Dėl Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą lengvatų skyrimo ir taikymo tvarkos aprašo patvirtinimo pakeitimo“ pakeitė Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą lengvatų skyrimo ir taikymo tvarkos aprašo II skyrių ir nustatė, kad dėl neprivažiuojamų kelių, jei iki konteinerio pastatymo vietos yra daugiau nei 300 m., atleidžiama tik nuo kintamosios dedamosios dalies.

Skundas atmetinas.

Nagrinėjamoje byloje ginčas, iš esmės, kilo dėl Atsakovės atsisakymo atleisti Pareiškėją nuo vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą bei tvarkymą pastoviosios dalies mokėjimo už jam priklausantį nekilnojamąjį turtą, esantį (duomenys neskelbtini), už laikotarpį nuo 2022 m. sausio 1 d. iki 2022 m. gruodžio 31 d.

Bylos duomenimis nustatyta, kad Pareiškėjas 2022 m. lapkričio 14 d. prašymu „Dėl atleidimo nuo vietinės rinkliavos mokesčio“ (minėta, toliau – ir Prašymas; b. l. 15) kreipėsi į Atsakovę, prašydamas atleisti jį nuo vietinės rinkliavos mokesčio už 2022 metus. Tokį savo Prašymą Pareiškėjas argumentavo tuo, kad nėra privažiavimo kelio. Pareiškėjo Prašymas buvo perduotas nagrinėti Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. spalio 20 d. įsakymu Nr. AV-755 „Dėl Pakruojo rajono gyventojų atleidimo nuo vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą komisijos sudarymo“ (aktuali redakcija patvirtinta 2021 m. rugpjūčio 12 d., Nr. AV-525) sudarytai komisijai (minėta, toliau – ir Rinkliavos komisija), kuriai pavesta nagrinėti gyventojų pateiktus prašymus dėl atleidimo nuo vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą, įvertinti paslaugos suteikimo galimybes ir priimti sprendimą dėl atleidimo nuo vietinės rinkliavos. Atitinkamai Rinkliavos komisija, 2022 m. lapkričio 18 d. posėdyje išnagrinėjusi Pareiškėjo Prašymą ir nustačiusi, kad Pareiškėjas gyvena toli nuo privažiuojamo kelio, vadovaudamasi Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2020 m. vasario 27 d. sprendimu Nr. T-47 „Dėl Pakruojo rajono savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodikos ir Pakruojo rajono savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatų patvirtinimo“ patvirtintais Pakruojo rajono savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą nuostatų (minėta, toliau – ir Nuostatai; aktuali redakcija nuo 2021 m. liepos 1 d.) 46.1 papunkčiu, 2020 m. lapkričio 26 d. Pakruojo rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-323 „Dėl Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2017 m. rugsėjo 28 d. sprendimo Nr. T-272 „Dėl Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą lengvatų skyrimo ir taikymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – ir Tvarkos aprašas) pakeitimo 4.2 papunkčiu, nutarė atleisti G.Š. (duomenys neskelbtini) tik nuo vietinės rinkliavos kintamosios dedamosios dalies mokėjimo adresu (duomenys neskelbtini), už laikotarpį nuo 2022 m. sausio 1 d. iki 2022 m. gruodžio 31 d. (Protokolas Nr. 7; b. l. 16-17). Apie tai, kad Rinkliavos komisija, išnagrinėjusi Prašymą, nusprendė atleisti Pareiškėją tik nuo vietinės rinkliavos kintamosios dalies mokėjimo Atsakovė Pareiškėją informavo 2022 m. lapkričio 22 d. raštu Nr. S-4408 (19.4) „Dėl atleidimo nuo vietinės rinkliavos“ (toliau – ir Raštas; b. l. 3) ir kartu atsiuntė 2022 m. lapkričio 21 d. mokėjimo pranešimą Nr. 00160942 (toliau – ir Mokėjimo pranešimas; b. l. 4), kuriuo, be kita ko, vienam gyventojui adresu (duomenys neskelbtini) už 2022 metus priskaičiuota sumokėti 24,98 Eur pastoviąją vietinės rinkliavos dalį.

Pareiškėjas manydamas, kad nepagrįstai Atsakovė neatleido jo ir nuo pastoviosios vietinės rinkliavos dalies mokėjimo 2022 metais, pateikė skundą Komisijai. Tokią savo nuostatą Pareiškėjas motyvavo tuo, kad jis gyvena toli nuo privažiuojamo kelio, o be to anksčiau – iki 2020 metų, Atsakovė jį visiškai atleisdavo nuo vietinės rinkliavos mokėjimo.

Atsižvelgiant į tai, kas paminėta, Komisija daro išvadą, kad ginčo dalyką šioje byloje, iš esmės, sudaro tai, ar Pareiškėjo Prašymo pateikimo ir nagrinėjimo metu egzistavo teisinis ir faktinis pagrindas taikyti 100 proc. lengvatą Pareiškėjo atveju dėl vietinės rinkliavos mokėjimo. Komisija atkreipia dėmesį, kad skunde nekeliamas vieno ar kito Atsakovės priimto administracinio akto teisėtumo klausimas, todėl Rinkliavų komisijos Protokolą Nr. 7, Raštą ir Mokėjimo pranešimą Komisija vertins tik tiek, kiek bus būtina kilusio administracinio ginčo esmei atskleisti ir sprendimui priimti pagal skunde suformuluotą reikalavimą.

Dėl ginčo esmės Komisija pirmiausiai pažymi, kad ginčo teisinius santykius reglamentuoja Rinkliavų įstatymas (aktuali akto redakcija galiojusi nuo 2021 m. gruodžio 4 d.), Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymas (toliau – ir Atliekų tvarkymo įstatymas) bei su jų įgyvendinimu susiję kiti norminiai teisės aktai – Nuostatai, Tvarkos aprašas, o taip pat ir Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (toliau – ir VAĮ).

Pagal Rinkliavų įstatymo 2 straipsnio 3 dalį, vietinė rinkliava – savivaldybės tarybos sprendimu ir jos nustatyta tvarka nustatyta privaloma įmoka, galiojanti tos savivaldybės teritorijoje. Minėto įstatymo 11 straipsnio 1 dalies 8 punktą suteikia teisę savivaldybės tarybai jos teritorijoje nustatyti vietines rinkliavas už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą. Rinkliavų įstatymo 12 straipsnio 1–4 punktai nustato, kad savivaldybės taryba savo sprendimu: 1) nustato vietinę rinkliavą; 2) tvirtina vietinės rinkliavos nuostatus; 3) nustato lengvatas vietinių rinkliavų mokėtojams; 4) nustato vietinės rinkliavos grąžinimo atvejus. Taigi, vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą yra įstatymo pagrindu ir savivaldybės tarybos sprendimu nustatyta privaloma įmoka į savivaldybės biudžetą (žr., pvz., LVAT 2014 m. balandžio 15 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A556-470/2014, 2016 m. liepos 18 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-2033-502/2016).

Iš to, kas paminėta, aišku, kad vietinių rinkliavų nustatymas, komunalinių atliekų tvarkymo sistemų diegimas, antrinių žaliavų surinkimo ir perdirbimo organizavimas, sąvartynų įrengimas ir eksploatavimas priskirti savarankiškosios savivaldybių funkcijoms (Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo (toliau – ir VSI) 6 straipsnio 1 dalies 2 punktą). Atlikdama šias funkcijas savivaldybė turi teisę nustatyti vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą (Rinkliavų įstatymo 11 straipsnio 1 dalies 8 punktą). Taigi, būtent savivaldybės taryba disponuoja tam tikra diskrecijos teise ir gali nustatyti tiek vietinės rinkliavos dydį, tiek tokios rinkliavos mokėtojus. Tai reiškia, jog atitinkamos savivaldybės taryba, nustatanti vietinės rinkliavos mokėtoju tam tikros paskirties nekilnojamojo turto objektų savininkus ar naudotojus, taip pat nusprenddama dėl lengvatų taikymo vietinės rinkliavos mokėtojams – veikia pagal kompetenciją - savivaldybės tarybos teisė nustatyti vietines rinkliavas, *inter alia* (be kita ko) šios rinkliavos mokėjimo tvarką, taikytinas lengvatas, yra įtvirtinta įstatymais.

Šioje byloje nekeliamas ginčas dėl Pareiškėjo valdomo ir vietine rinkliava apmokestinamo nekilnojamojo turto objekto adresu (*duomenys neskelbtini*) o taip pat dėl gyventojų skaičiaus minėtu adresu, todėl Komisija plačiau dėl šių aplinkybių šiame sprendime nepasisakys.

Kaip minėta, Esminis Pareiškėjo argumentas, dėl ko, jo manymu, Atsakovė turėtų atleisti jį ir nuo pastoviosios vietinės rinkliavos dedamosios mokėjimo, yra tai, kad anksčiau – iki 2020 metų, nuo vietinės rinkliavos jis to paties viešojo administravimo subjekto sprendimais buvo atleidžiamas visiškai.

Dėl tokių argumentų Kolegija pirmiausia pažymi, kad byloje kvestionuojama vietinės rinkliavos pastovioji dalis apskaičiuota už laikotarpį, trukusį nuo 2022 m. sausio 1 d. iki 2022 m. gruodžio 31 d. Kaip minėta, Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2020 m. vasario 27 d. sprendimu Nr. T-47 buvo patvirtinti ne tik nauji Nuostatai, Pakruojo rajono savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodika (toliau – ir Metodika), bet kartu netekusiu galios pripažintas Pakruojo rajono savivaldybės tarybos

2017 m. kovo 30 d. sprendimas Nr. T-102 „Dėl Pakruojo rajono savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodikos ir Pakruojo rajono savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir atliekų tvarkymą nuostatų patvirtinimo“. Be to, nuo 2020 m. gruodžio 1 d. įsigaliojo nauja Pakruojo rajono savivaldybės tarybos 2017 m. rugsėjo 28 d. sprendimu Nr. T-272 patvirtinta „Vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą lengvatų skyrimo ir taikymo tvarkos aprašo“ redakcija. Tokiu atveju Pareiškėjui neturėjo formuoti joks pagrįstas lūkestis, kad viešojo administravimo subjektas, spręsdamas dėl lengvatų 2022 metais, vadovausis teisinėmis nuostatomis, kuriomis rėmėsi anksčiau (kaip skunde nurodoma iki 2020 metų) ir kurios Rinkliavos komisijos sprendimo priėmimo metu jau nebegaliojo. Taigi, Administracija, kaip ir Rinkliavos komisija, spręsdama dėl Pareiškėjui taikytinų vietinės rinkliavos mokėjimo lengvatų 2022 metais, pagrįstai vadovavosi galiojančiais aktualiais norminiais teisės aktais (Nuostatais, Tvarkos aprašu). Atsižvelgiant į šią teisės aktų kaitą, Komisija Pareiškėjui apskaičiuotos vietinės rinkliavos teisėtumą vertina atsižvelgdama į konkrečiam laikotarpiui aktualių teisės aktų normas, kadangi nei iki 2020 metų galiojęs teisinis reglamentavimas, nei anksčiau dėl Pareiškėjui taikytinų lengvatų priimti Administracijos sprendimai įtakos šio Komisijos sprendimo priėmimui neturi.

Pasisakydama dėl šiam ginčui aktualaus laikotarpio (2022 m. sausio 1 d.–2022 m. gruodžio 31 d.), Komisija atkreipia dėmesį, kad Nuostatuose, kurie galioja visoje Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje (4 punktas), įtvirtinta, jog vietinė rinkliava nustatoma visiems Pakruojo rajono savivaldybės atliekų turėtojams, kuriems atstovauja jų naudojamo nekilnojamojo turto objekto savininkas arba nekilnojamojo turto objekto savininko atstovas, arba nekilnojamojo turto objekto savininko įgaliotas asmuo, arba daugiabučio namo savininkų bendrija, garažų savininkų bendrija, sodininkų bendrija ar kita bendrija, arba bendrojo naudojimo objektų administratorius, arba asmenys, sudarę jungtinės veiklos sutartis bendrosios dalinės nuosavybės teisei įgyvendinti (2 punktas). Vietinė rinkliava susideda iš pastoviosios ir kintamosios dedamųjų, kurių dydžiai nurodyti Nuostatų 1 priede. (13 punktas): pastoviąją dedamąją moka visi nekilnojamojo turto objektų savininkai ar jų įgalioti asmenys, savivaldybės būstų nuomininkai arba objekte registruoti ar faktiškai veiklą vykdantys juridiniai asmenys. Už Metodikos priedo lentelėje 3–20 punktuose nurodytų nekilnojamojo turto objektų grupių Vietinės rinkliavos mokėjimą atsako objekte registruoti ar faktiškai veiklą vykdantys juridiniai asmenys (15 punktas), o kintamąją rinkliavos dedamąją moka nekilnojamojo turto objektų savininkai ar jų įgalioti asmenys, savivaldybės būstų nuomininkai arba objekte registruoti ar faktiškai veiklą vykdantys juridiniai asmenys (18 punktas). Vietinę rinkliavą privalo mokėti visi savivaldybėje teritorijoje esančio nekilnojamojo turto objektų savininkai arba jų įgalioti asmenys, arba savivaldybės būstų nuomininkai, objekte registruoti asmenys ar faktiškai veiklą vykdantys juridiniai asmenys (33 punktas). Pastovioji dedamoji mažinama 50 proc. tais atvejais, kai pateikiami dokumentai, įrodantys nesinaudojimo nekilnojamoju turtu faktą (pvz., pažyma, patvirtinanti, kad per praėjusį, ne trumpesnę kaip 12 mėnesių, laikotarpį, elektros energijos suvartojimas objekte buvo mažesnis nei 100 kW, arba kiti Rinkliavos administratoriaus nurodyti dokumentai) <...> Pastoviosios įmokos dalies nemoka negyvenamų statinių, registruotų Nekilnojamojo turto registre, savininkai ar jų įgalioti asmenys, kurių statinyje yra įvykusi ir (ar) nepašalinta statinio avarija arba statinių naudojimą sustabdė statinio naudojimo priežiūrą atliekantis viešojo administravimo subjektas vadovaudamasis Statybos įstatymo nuostatomis (17 punktas). Nagrinėjamo ginčo kontekste taip pat atkreiptinas dėmesys, jog Nuostatos numato atvejus, kada gyventojai išvis atleidžiami nuo vietinės rinkliavos (arba koreguojamas apmokestinamasis parametras) (nekoreguojamas kintamasis apmokestinamasis parametras individualių valdų gyventojams, besinaudojantiems individualiais konteneriais) kai gyventojas, už kurį skaičiuojama vietinė rinkliava: atlieka privalomąją karo tarnybą; gydomi sveikatos priežiūros įstaigos stacionare arba apgyvendintas ar slaugomas stacionariose globos, auklėjimo ar slaugos įstaigose; yra suimtas ar atlieka laisvės atėmimo bausmę; mokosi mokymo įstaigoje dieniniuose skyriuose ir gyvena ne pagal deklaruojamą vietą; yra išvykęs ir gyvena ne pagal deklaruojamą vietą; gyvenamosios paskirties objektų savininkai Rinkliavos administratoriui pateikia seniūnų išduotą patikrinimo aktą (patikrinimo akto formą patvirtina savivaldybės administracijos direktorius įsakymu), kad jų nuosavybės teise valdomas ir vietinė rinkliava apmokestinamas nekilnojamojo turto

objektas yra fiziškai sunaikintas, sudegęs ar netinkamas naudoti / gyventi (nėra dalies stogo dangos, ji sulūžusi, stogo konstrukcijos supuvę ir sulūžę, nėra dalies langų, nėra namo lauko durų, įgriuvusi perdanga tarp rūsio ir pirmojo aukšto, tarp pirmojo aukšto ir mansardos, nugriuvusi dalis lauko sienų, suirę pamatai, neišlikęs namas, sugriuvę krosnis ir kaminas, negalimi namo šildymo būdai, nėra elektros, vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo sistemų ir kt.); organizacijos yra įregistruotos pagal Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymą, Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymą (48.1–48.3 papunkčiai). Papildomai pažymėtina, kad vėlesnėje Tvarkos aprašo redakcijoje (galiojančioje nuo 2020 m. gruodžio 1 d.) atsirado pakeitimas, pagal kurį vietinė rinkliava mažinama 100 procentų: vidutinio ir sunkaus neįgalumo lygio vaikams; nepilnamečiams vaikams, kai šeimoje auga 3 ir daugiau vaikų (įvaikių, globojamų vaikų). Kiti šeimos suaugę pilnamečiai nariai, deklaravę gyvenamąją vietą tame pačiame turto vienetė, vietinę rinkliavą moka savivaldybės tarybos nustatyta tvarka; smulkaus ir vidutinio verslo subjektams (filialams), vykdančioms veiklą savivaldybės teritorijoje vienus metus nuo veiklos įregistravimo pradžios (4.1.1–4.1.3 papunkčiai), o kai konteineris pastatytas didesniu kaip 300 metrų atstumu nuo savininkui priklausančio nekilnojamojo turto objekto individualių valdų savininkai atleidžiami tik nuo kintamosios vietinės rinkliavos sudedamosios dalies (4.2 papunktis). Pastaroji nuostata įtvirtinta ir Nuostatų 46.1 papunktyje, pagal kurią kintamosios rinkliavos dalies nemoka individualių valdų savininkai, kai konteineris pastatytas didesniu kaip 300 metrų atstumu nuo savininkui priklausančio nekilnojamojo turto objekto.

Aptartos teisės aktų nuostatos rodo, kad, esant tam tikroms sąlygoms, nustačius atitinkamas aplinkybes, gyventojas gali būti 100 proc. atleistas nuo vietinės rinkliavos mokėjimo, taip pat 50 proc. jam gali būti mažinama pastoviosios rinkliavos dalis, kitu atveju individualios valdos savininkas gali būti atleistas tik nuo kintamosios vietinės rinkliavos dalies mokėjimo, bet tada pareiga mokėti pastoviąją vietinės rinkliavos mokesčio dalį asmeniui išlieka.

Šioje byloje nėra duomenų ir jokių aplinkybių savo skunde nenurodė Pareiškėjas, dėl kurių Atsakovei, vykdančiai viešojo administravimo funkcijas, kiltų prievolė svarstyti dėl Pareiškėjo atleidimo nuo vietinės rinkliavos pastoviosios dalies mokėjimo visiškai, ar mažinant pastoviąją rinkliavos dalį 50 proc. Pareiškėjo tiek Prašyme, tiek skunde deklaruojama situacija, kad nėra privažiavimo kelio prie Pareiškėjo valdos Rinkliavų komisijai buvo žinoma ir įvertinta. Būtent dėl to, kad komunalinių atliekų išvežimo paslaugos Pareiškėjui nėra galimybės teikti ir tokia paslauga faktiškai jam neteikiama – Pareiškėjas buvo atleistas nuo vietinės rinkliavos kintamosios dalies mokėjimo, kaip numatyta Nuostatų 46.1 papunktyje ir Tvarkos aprašo 4.2 papunktyje. Jokių kitų aplinkybių, kurios Atsakovės turėjo būti įvertintos, Pareiškėjas Prašyme nenurodė.

Kalbant apie vietinės rinkliavos prigimtį ir esmę, LVAT savo praktikoje ne sykį aiškino, jog vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą yra įstatymo pagrindu ir savivaldybės tarybos sprendimu nustatyta privaloma įmoka į savivaldybės biudžetą. Faktinė aplinkybė, jog atitinkamas asmuo yra laikytinas vietinės rinkliavos mokėtoju pagal savivaldybės tarybos sprendimą, kuriuo nustatyta rinkliava, ir (ar) rinkliavos nuostatus, suponuoja šio asmens pareigą nustatyta tvarka ir terminais mokėti atitinkamo dydžio vietinę rinkliavą (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014 m. sausio 28 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A556-334/2014; 2020 m. rugsėjo 9 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-1390-438/2020).

Atliekų tvarkymo įstatymo 1 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad atliekų darytojas – asmuo, dėl kurio veiklos susidaro atliekų (pirminis atliekų darytojas), arba asmuo, kuris atlieka pradinį atliekų apdirbimą, maišymą ar kitus veiksmus, dėl kurių pakinta tų atliekų pobūdis arba sudėtis, o to paties straipsnio 17 dalyje – atliekų turėtojas, yra atliekų darytojas arba asmuo, turintis atliekų. Atliekų tvarkymo įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad atliekų turėtojas šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka turi atliekas perduoti atliekų tvarkytojams arba gali tvarkyti atliekas pats. Atliekos tvarkomos aplinkos ministro patvirtintose Atliekų tvarkymo taisyklėse nustatyta tvarka. Komunalinės atliekos tvarkomos savivaldybių atliekų tvarkymo taisyklėse nustatyta tvarka. Atliekų tvarkymo srityje taikomas principas „teršėjas moka“, kuris reiškia, kad atliekų tvarkymo išlaidas, įskaitant išlaidas, patirtas reikiamai atliekų tvarkymo infrastruktūrai įrengti ir jai eksploatuoti, turi apmokėti pirminis atliekų darytojas arba dabartinis ar ankstesnis atliekų turėtojas ir (ar) produktų, dėl kurių

naudojimo susidaro atliekos, gamintojas ir (ar) importuotojas (Atliekų tvarkymo įstatymo 32 straipsnis).

Komisija taip pat atkreipia dėmesį, kad LVAT išplėstinė teisėjų kolegija 2014 m. sausio 28 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A556-334/2014 yra konstatavusi, jog vietinė rinkliava vertintina kaip atliekų turėtojo privaloma įmoka, t. y. ši rinkliava nėra siejama su atlygiu už teikiamas paslaugas ir ji negali būti vertinama, kaip mokėjimas už komunalinę paslaugą privatinės teisės prasme, todėl vien faktinė aplinkybė, jog atitinkamas fizinis ar juridinis asmuo yra laikytinas vietinės rinkliavos mokėtoju pagal savivaldybės tarybos sprendimą, kuriuo nustatyta rinkliava, ir (ar) rinkliavos nuostatus, suponuoja šio asmens pareigą nustatyta tvarka ir terminais mokėti atitinkamo dydžio vietinę rinkliavą; vietinės rinkliavos mokėtojas neturi diskrecijos pasirinkti, ar vykdyti šią pareigą, ar ne, nuo pareigos mokėti vietinę rinkliavą vykdymo jis gali būti atleistas tik atitinkamų norminių teisės aktų nustatytais pagrindais ir tvarka. tvarka (t. p. žr., pvz., LVAT 2019 m. kovo 13 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-1856-629/2019; 2020 m. balandžio 1 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-331-525/2020 kt.).

Aptartas teisinis reglamentavimas ir LVAT formuojama praktika lemia išvadą, kad vien tai, jog Pareiškėjas jokiais komunalinių atliekų surinkimo ir tvarkymo paslaugomis dėl Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje valdomo nekilnojamojo turto nesinaudojo – savaime negali paneigti jo pareigos mokėti nustatytą vietinę rinkliavą, kuri, kaip jau minėta, nėra tik mokėjimas už paslaugą. Jau minėta, kad vietinė rinkliava tai mokestis ne tik už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų, bet ir už atliekų tvarkymą. Būtent dėl to, kad iš Pareiškėjo komunalinės atliekos nesurenkamos, Pareiškėjas ir buvo atleistas nuo kintamosios vietinės rinkliavos dalies mokėjimo.

Komisija, įvertinusi vietinės rinkliavos mokėtojo sąvoką, įtvirtintą Pakruojo rajono savivaldybės tarybos patvirtintuose Nuostatuose, konstatuoja, kad Pareiškėjas, nuosavybės teise valdantis nekilnojamojo turto objektą Pakruojo rajono savivaldybėje, yra vietinės rinkliavos mokėtojas, kaip tai suprantama pagal anksčiau aptartą teisinį reguliavimą. Kadangi pastovioji vietinės rinkliavos dedamoji dalis nėra susijusi su realiu atliekų sudarymu, ja prisidedama prie atliekų tvarkymo ir šalinimo išlaidų padengimo bei sistemos išlaikymo, Atsakovei nebuvo teisinio pagrindo atleisti Pareiškėją nuo pareigos sumokėti pastoviąją vietinės rinkliavos dalį už 2022 metus vien dėl to, jog atliekų konteineris jam nepriskirtas ir faktiškai komunalinių atliekų paslauga neteikiama dėl neprivažiuojamo kelio. Kitoks Pareiškėjo skunde nurodytų aplinkybių vertinimas prieštarautų šio klausimo išsprendimui aktualiam Nuostatuose ir Tvarkos apraše įtvirtintam reglamentavimui.

VAĮ 10 straipsnio 5 dalies 1–8 punktuose nustatyta, kad administraciniame sprendime, be kita ko, turi būti nurodyta: administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės; administracinio sprendimo motyvai; administracinio sprendimo apskundimo tvarka, nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką.

Kalbant apie priimtą Administracijos sprendimą dėl vietinės rinkliavos lengvatos taikymo Pareiškėjui, atkreiptinas dėmesys, kad ir Rinkliavos komisijos Protokole Nr. 7 ir Rašte buvo aiškiai išdėstyti tokio sprendimo priėmimo argumentai, pateiktas Pareiškėjo Prašyme nurodytų aplinkybių vertinimas, sprendimas pagrįstas ginčo santykiams aktualiomis konkrečiomis teisinėmis nuostatomis – Nuostatų 46.1 papunkčiu ir Tvarkos aprašo 4.2 papunkčiu. Be to, Rašte Pareiškėjui buvo paaiškinta apie nuo 2020 metų pasikeitusias Tvarkos aprašo nuostatas ir nurodyti motyvai, kodėl gyventojams, kurie gyvena toli nuo pagrindinių kelių, netaikoma 100 proc. vietinės rinkliavos mokesčio lengvata.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Komisija sprendžia, kad nėra teisinio pagrindo tenkinti Pareiškėjo skundo reikalavimą, nes Pareiškėjo Prašymas išnagrinėtas nepažeidžiant VAĮ 3 straipsnyje įtvirtintų viešojo administravimo principų, o priimtas administracinis sprendimas atitinka VAĮ 10 straipsnyje nustatytus tokiam dokumentui keliamus reikalavimus.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

pareiškėjos G.Š. (duomenys neskelbtini) skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys gali skųsti Regionų apygardos administracinio teismo Šiaulių rūmams Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkas

Giedrius Jakubėnas

Komisijos nariai

Linas Dagys

Svetlana Sinkevičienė